

my-architect.ir

man va to memar

سیر مسیره‌ها و فضاهای یک فرهنگسرا برای رسیدن به یک طراحی بهتر :

برنامه فیزیکی طرح:

- ۱- حوزه عبادی
- ۲- حوزه آموزشی
- ۳- حوزه اطلاع رسانی
- ۴- حوزه نمایشی
- ۵- حوزه انجمن‌ها
- ۶- حوزه اداری
- ۷- حوزه خدمات رسانی
- ۸- حوزه تجاری
- ۹- حوزه پشتیبانی
- ۱۰- حوزه ورزشی
- ۱- حوزه عبادی:

نمازخانه- هال (ورودی زنانه و مردانه)- شبستان مردانه و زنانه - وضو خانه مردانه و زنانه- اتاق صوت-
آبدارخانه- انبار- سرویس بهداشتی مردانه - سرویس بهداشتی زنانه

۲- حوزه آموزشی:

کلاس های آموزشی عمومی- کلاسهای آموزشی خاص آتلیه- لابراتوار- کارگاه- اداری و آموزشی- دفتر
هدایت و حمایت امور پژوهشی- استعداد سنجی- سرویس بهداشتی
کلاسهای آموزش عمومی: کلاس عمومی (انجمن ها و آموزش عمومی)
کلاسهای آموزش خاص کلاس کامپیوتر- آموزش قرآن- موسیقی جمعی- موسیقی فردی- کلاس کمک
های اولیه- اتاق گریم- (اتاق گریم در مجموعه نمایشی خواهد بود) - کلاسهای بازیگری و تئاتر کلاس
آموزش مونتاژ فیلم- کلاس آموزش تدوین ویدئو
آتلیه : آتلیه طراحی و نقاشی - آتلیه آموزش های مختلف نگارگری- انبار تجهیزات- آتلیه عکاسی- انبار
تجهیزات عکاسی و غیره لابراتوار عکاسی- لابراتوار زبان - لابراتوار

کارگاه: کارگاه آموزشی - کارگاههای تولیدی آموزشی (در فضای فروشگاههای فرهنگی طراحی شود) -
فیزیک، شیمی و زیست در کنار فضای آموزشی

اداری و آموزشی: دفتر سرپرستی (نظارت و برنامه ریزی) - اتاق اساتید - ثبت نام - بایگانی - انبار تجهیزات -
انبار - آبدارخانه - سرویس بهداشتی مردانه - سرویس بهداشتی زنانه - دفتر هدایت و حمایت امور پژوهشی -
هماهنگی با دستگاههای ذیربط - پشتیبانی گروههای پژوهشگر
استعداد سنجی: دفتر سنجش استعداد - تشکیل و بایگانی پرونده
سرویس بهداشتی عمومی: سرویس زنانه و مردانه - انبار وسایل نظافت (آبخوری نیز در نظر گرفته شود)
۳- حوزه اطلاع رسانی:

کتابخانه - شنیداری دیداری (سمعی بصری) - رایانه - اداری - اطلاع رسانی - سرویس بهداشتی
کتابخانه: حال ورودی - تحویل وسایل - سالن مطالعه کتابخانه - سالن مرجع - سالن نشریات و مجلات -
امانت کتاب - انبار کتاب - صحافی سالن مطالعه آزاد
شنیداری و دیداری: آرشیو متمرکز (ویدئو نوار صوتی، اسلاید فیلم) - نمایش ویدئو و اسلاید - ارائه عکس و
نوار صوتی با اسلاید - اتاق تکثیر صوتی و تصویری (تکثیر و چاپ عکس خارج از کانون صورت می گیرد)
رایانه ای: سایت کامپیوتر و اینترنت - پشتیبانی و بانک نرم افزار - پشتیبانی سخت افزار - مدیریت
اطلاع رسانی: دفتر سرپرستی و نظارت - دفتر سفارش و خرید پشتیبانی - آبدارخانه
سرویس بهداشتی عمومی سرویس بهداشتی زنانه - سرویس بهداشتی مردانه - انبار تجهیزات نظافت
۴- حوزه نمایشی:

سالن چند منظوره بزرگ: نمایش فیلم و تئاتر و اجرای موسیقی و برگزاری اجتماعات - نمایشگاه بسته: می
توان از فضای انتظاری سالنها استفاده کرد - آمفی تئاتر روباز: نمایش تئاتر - اجرای موسیقی - اجتماعات
نمایش فیلم

سالن چند منظوره بزرگ: سالن سن - حال انتظار - تحویل وسایل - دفتر اداری سالن - گیشه - سرویس
بهداشتی مردانه و زنانه - رختکن و دوش مردانه و زنانه - انبار تجهیزات نظامی - انبار تجهیزات - آبدارخانه -
کارگاه ساخت دکور - حال ورودی - دفتر اداری - تحویل وسایل - انبار - کارگاه آماده سازی
آمفی تئاتر: سن - سالن روباز - اتاق آپاراتور (نور، صدا و تصویر) - اتاق XXXXX
۵- حوزه انجمنها:

انجمن دیانت - انجمن مشارکت سیاسی - انجمن پیوند - انجمن علوم و فنون - انجمن مشارکت سیاسی -
انجمن اشتغال - انجمن ادب و هنر - انجمن سیرو سفر - انجمن ورزشی و تربیت بدنی - خدمات عمومی
انجمنها
انجمن دیانت: گفت و شنود - اطلاع رسانی - پژوهشی

انجمن مشارکت سیاسی: گفت و شنود- اطلاع رسانی- پژوهشی- سالن اجتماعات
انجمن پیوند: گفت و شنود - اطلاع رسانی - پژوهشی- کلینیک مشاوره(مطب)- انتظار- مشاوره- اتاق
مشاوره حقوقی- انتظار مشاور حقوقی- دفتر امور اجرایی- بایگانی- کارکنان- آموزش عمومی (کلاس)-
آموزش توجیهی- سالن اجتماعات- آبدارخانه و سرویس بهداشتی مردانه و زنانه انجمن علوم و فنون: گفت
و شنود- پژوهشی- اطلاع رسانی- کتابخانه- سایت کامپیوتری(در صورت تفکیک کارگاهها در کنار آن
طراحی شود)

انجمن مشارکت سیاسی: گفت و شنود- اطلاع رسانی- پژوهشی

انجمن اشتغال: گفت و شنود - اطلاع رسانی- پژوهشی

انجمن ادب و فرهنگ: گفت و شنود- اطلاع رسانی- پژوهشی- کتابخانه- سایت کامپیوتری

انجمن سیروسفر: گفت و شنود اطلاع رسانی- پژوهشی

انجمن ورزشی تربیت بدنی: گفت و شنود اطلاع رسانی - پژوهشی

خدمات عمومی انجمن ها: سرویس خانمها و آقایان- آبدارخانه

۶- حوزه اداری:

ریاست کانون- دفتر طرح و برنامه- سازماندهی امور جوانان- روابط عمومی- امور انجمنها- آموزش و

پژوهش- اطلاع رسانی- اداری و پشتیبانی- امکان خدماتی

ریاست: دفتر ریاست- منشی رئیس هال انتظار- اتاق کنفرانس

دفتر طرح و برنامه: دفتر برنامه ریزی- ارائه و بررسی طرح ها - پژوهش و تحقیقات

ساماندهی امور جوانان: دفتر معاونت- دفتر هماهنگی با مراکز دولتی- دفتر هماهنگی جوانان - بایگانی-

N.G.O دفتر هماهنگی با مراکز غیر دولتی- دفتر هماهنگی جوانان یاوران

روابط عمومی: دفتر معاونت- دفتر پیگیری چاپ و نشر و تکثیر - ماشین نویسی- دفتر تبلیغات- دفتر

ارتباطات- دبیرخانه- بایگانی و ماشین نویسی

امور انجمنها: دفتر معاونت

آموزش و پژوهش و اطلاع رسانی: دفتر معاونت

اداری و پشتیبانی: دفتر معاونت اداری و مالی- دفتر هماهنگی و نظارت اماکن عمومی

امکان خدماتی: تلفن خانه- آبدارخانه- انبار- سرویس بهداشتی مردانه و زنانه-

۷- حوزه خدمات رسانی:

کلینیک- مشاوره- فضای سبز- مبلمان سایت

کلینیک: هال انتظار- کمک های اولیه- تزیینات- کلاس آموزش کمک های اولیه

مشاوره: دفتر نظارت و سرپرستی - کلینیک مشاوره مطب - منشی و انتظار - بایگانی - آبدارخانه - سرویس بهداشتی زنانه و مردانه

۸- حوزه تجاری:

فروشگاههای فرهنگی - کارگاههای فروشگاههای تولیدی - بوفه - رستوران
فروشگاههای فرهنگی: کتابفروشی و لوازم التحریر - ویدئو صوتی - فروشگاه صنایع دستی - فروش بلیط -
فروشگاه وسایل ورزشی - فروشگاه موقت
کارگاههای فروشگاههای تولیدی: کارگاه فروش چوب - کارگاه فروش سفال - کارگاه خیاطی و گلدوزی -
کارگاه هنرهای دستی بانوان - کارگاه قالی و گلیم - کارگاه قاب و کارگاه الکترونیک و کارگاه مکانیک و
کارگاه موقت

بوفه: پیشخوان

رستوران: سالن پذیرایی بسته - سالن پذیرایی باز - آشپزخانه و نگهداری - رختکن و دوش کارکنان -
سرویس بهداشتی کارکنان - انبار و سردخانه

۹- حوزه پشتیبانی

پارکینگ - تاسیسات - جمع آوری و تخلیه زباله - انبار مرکزی - سرایه داری
پارکینگ: اتوبوس مینی بوس - سواری - موتور سیکلت و دوچرخه
تاسیسات: دفتر تاسیسات - تاسیسات حرارتی و تاسیسات برودتی - پست برق شهری - برق اضطراری -
تاسیسات سوخت رسانی - تاسیسات آب و فاضلاب - انبار تاسیسات
جمع آوری و تخلیه زباله: محل جمع آوری و تخلیه زباله
انبار مرکزی: انبار - دفتر انبار
سرایه داری: سرایه داری (یک واحد مسکونی)

۱۰- حوزه ورزشی

زمین بازی بچه ها - اسکیت - تنیس روی میز - شطرنج - رودخانه
کل مساحت زمین برای فرهنگ سرای پیشنهادی امیرکبیر اراک ۹۹۰۰ متر مربع بوده است

۳۲۲/۴	حوزه عبادی
۱۴۷۸	حوزه آموزشی
۱۱۹۳/۴	حوزه اطلاع رسانی
۲۵۰۶	حوزه نمایشی (۲۴۳ متر مربع فضای آمفی تئاتر)
۱۵۰۰	حوزه ورزشی
۱۳۱۸/۲	حوزه انجمنها
۴۹۱/۴	حوزه اداری
۱۱۳۲	حوزه خدماتی
۱۳۹۲/۸	حوزه تجاری
۳۳۹	حوزه پشتیبانی

همکف

۱- ورودی

۲- لابی

۳- نگهبانی

۴- اطلاعات

۵- بایگانی

۶- فروشگاه

۷- نمایشگاه

۸- آماده سازی نمایشگاه

۹- منشی و انتظار

۱۰- دفتر ریاست

۱۱- استراحت

۱۲- سرویس بهداشتی

۱۳- اتاق جلسات

۱۴- امور هماهنگی و آموزش

۱۵- روابط عمومی و تبلیغات

۱۶- ماشین نویسی و تکثیر

۱۷- بایگانی

۱۸- اطلاعات و تلفن خانه

۱۹- حسابداری

۲۰- آبدارخانه

۲۱- نماز خانه زنانه

۲۲- نمازخانه مردانه

۲۳- اتاق کارکنان

۲۴- اتاق استراحت

۲۵- انبار

۲۶- سرویس بهداشتی خانمها

۲۷- سرویس بهداشتی آقایان

۲۸- سرویس معلولین

۲۹- کارگاه سفال

۳۰- مسئول کارگاه

۳۱- انبار کارگاهی

۳۲- سرویس و دوش و رختکن

۳۳- لابی آمفی تئاتر

۳۴- سن

۳۵- سالن

۳۶- تدارک صحنه

۳۷- اطاق هنرمندان

۳۸- انبار وسایل هنرمندان

۳۹- تاسیسات

طبقه اول

۱- نمایشگاه

۲- آماده سازی نمایشگاه

۳- آتلیه طراحی و نقاشی

۴- آتلیه صنایع دستی

۵- آتلیه هنرهای تجسمی

۶- آتلیه موسیقی

۷- سایت رایانه

۸- مدیریت و نظارت

۹- پشتیبانی نرم افزاری

۱۰- پشتیبانی سخت افزاری

- ۱۱- آبدارخانه
- ۱۲- کلاس آموزشی
- ۱۳- مسئول آموزش
- ۱۴- آتلیه عکاسی
- ۱۵- انبار
- ۱۶- سرویس بهداشتی خانمها
- ۱۷- سرویس بهداشتی آقایان
- ۱۸- سرویس معلولین
- ۱۹- اتاق تاسیسات
- ۲۰- انتظار آمفی تئاتر

طبقه دوم

- ۱- نمایشگاه
- ۲- آماده سازی نمایشگاه
- ۳- اتاق نمایش
- ۴- آرشیو
- ۵- مواد سمعی بصری
- ۶- اتاق تکثیر
- ۷- دفتر مشاوره
- ۸-

۹- تکثیر و صحافی

۱۰- سرویس بهداشتی خانمها

۱۱- سرویس بهداشتی آقایان

۱۲- سرویس معلولین

۱۳- انبار

۱۴- تراس

طبقه سوم

۱- کافه تریا

۲- آماده سازی

۳- انبار

۴- سرویس بهداشتی خدمه

۵- دوش و رختکن

۶- سرویس بهداشتی خانمها

۷- سرویس بهداشتی آقایان

۸- تراس

۱- طبقه همکف:

ورودی - لابی - نگهبانی - اطلاعات - بایگانی - استراحت - فضای نمایشگاهی - فروشگاه - آماده سازی نمایشگاه - اداری - انتظار - مسئول دفتر - دفتر ریاست - استراحت و سرویس - بایگانی - روابط عمومی و تبلیغات - ماشین نویسی و تکثیر تلفنخانه - اطلاعات - اتاق جلسات - امور هماهنگی و آموزش - آبدارخانه - سرویس بهداشتی - **خدماتی**: نمازخانه مردانه - نمازخانه زنانه - اتاق استراحت مردانه - اتاق استراحت زنانه - سرویس بهداشتی - استراحت کارکنان - انبار. **کارگاهی**: کارگاه سفال - رختکن و دوش - سرویس بهداشتی - انبار وسائل **فرهنگی**: لابی و ورودی آمفی تئاتر - گیشه فروشی بلیط - سرویس بهداشتی مردانه - سرویس بهداشتی زنان. **پشتیبانی**: اتاق تاسیسات - انبار مرکزی.

۲- طبقه اول:

لابی- فضای نمایشگاهی - آموزش: آتلیه- کلاس عمومی- مسئول بخش آموزش-آبدار- انبار- آتلیه
عکاسی- سرویس بهداشتی زنانه و مردانه **سایت رایانه**: سایت رایانه- مدیریت و نظارت- اینترنت- پشتیبانی
سخت افزاری- بانک اطلاعات نرم افزاری- آبدارخانه- سرویس بهداشتی زنانه - سرویس بهداشتی مردانه
آمفی تاتر: فضای انتظار- انبار وسایل صحنه- اتاق هنرمندان - اتاق دکور- سرویس بهداشتی زنانه-
سرویس بهداشتی مردانه- سالن - سن اتاق نور و صدا- اتاق پخش فیلم- اتاق کنترل فنی- اتاق
گرمیم زنانه- اتاق گرمیم مردانه- دوش و رختکن زنانه - دوش و رختکن مردانه- اتاق تجهیزات

۳- طبقه دوم

لابی- فضای نمایشگاهی واحد **سمعی بصری**: اتاق نمایش - آرشیو- امانت مواد سمعی و بصری سرویس
بهداشتی مردانه- زنانه- اتاق تکثیر - **کتابخانه**: ورودی و تحویل وسایل - سالن مطالعه کتابخانه سالن
مرجع- سالن نشریات و مجلات - سالن مطالعه آزاد- امانت کتاب- بخش صحافی

۴- طبقه سوم:

کافه تریا- آماده سازی- دوش رختکن- سرویس بهداشتی زنانه و مردانه

حال به بررسی سه مجموعه دفتر مخصوص ، باغ قدیمی و فرهنگسرا می پردازیم:

دفتر مخصوص

این ساختمان که در انبوهی از درختان قرار گرفته به وسیله یک سکو از بخش پایینی باغ جدا گشته این ساختمان در میان فضای باز قرار دارد و خود بنا دارای حجمی تقریباً مکعبی شکل با چهار وجه خود به بیرون نگاه می کند.

فرهنگسرا:

معرفی فضاها: ساختمان فرهنگسرا که در بخش جنوب غربی بستر واقع شده است. ترکیبی از اجزاء مختلف می باشد که به گرد حیاط نظام یافته اند قرار گیری مجموعه بدین نحو، تقریباً شکل (U) مانند را به وجود آمده است حجم کلی بنا با ارتفاعی حدود دو طبقه دیده می شود و تمامی اجزاء مجموعه دارای ارتفاعی تقریباً یکسان هستند. بافت نمای مجموعه بتونی (با چاشنی خردلی رنگ) می باشد در سطح نماهای دو بخش نگارخانه و نمایشخانه بلوکهای مرمر در داخل قابی از بتون، و همباز با آن دیده می شود. مجموعه نسبت به خیابان پاسداران، که جبهه اصلی برخورد با باغ است به دلیل وجود انبوه درختان به چشم نمی آید.

بررسی و نقد فرهنگسرا:

پس از ورود، از جبهه جنوبی، برای دستیابی به مجموعه فرهنگی، وارد فضایی باز می شویم. به این ترتیب خصلت فضای باز، نقش تعیین کننده ای در هدایت، به سمت فرهنگسرا دارد.

این مسیر حرکت در فضای باز روی یک محور قرار گرفته که به وسیله حصار از درختان در دو سوی آن تقویت شده است. ردیف پله و ردیفی از درختان کوتاه تر که به صورت نامنظم در یک سمت این محور بر حرکت در این مسیر تأکید نموده است.

در پس این راه به سطح وسیع باز می رسیم که تفاوت فضای آن با مسیر طی شده تأمل مخاطب را در هنگام روبه رو شدن با این فضا ایجاد می کند. مسیر طی شده، فضای خطی و عبوری می باشد، در حالیکه این سطح ایجاد احساس سکون و ساکت می نماید. وسعت این فضای باز شکل یافتن آن توسط کف سازی، و تفاوت نوع تک درختان آن همگی برآنچه که گفته شده تأکید کرده اند.

در این مرحله، با چهره اصلی مجموعه روبه رو می شویم. تاکنون مخاطب - تا رسیدن به این مرحله - تنها در فضای باز است که غوطه می خورد. اما در اینجا برای ورود به حیاط می بایست از یک طاقی بتونی گذشت. محل قرار گیری این طاقی و باغچه کناری آن باعث تأمل در فضا شده است. به این ترتیب قبل از ورود به حیاط، با چهره داخل آن آشنا می شویم.

حیاط از سه طرف، توسط ساختمان محصور شده است. از یک سمت باز می باشد. یک طاقی کوچک محل ورود به حیاط را، از این جبهه نمایان می سازد. این اشاره به ورود در برابر عظمت ساختمان و اجسام آن بسیار کمرنگ می نماید. در حقیقت در مقایسه با این همه فضای باز، طاقی به این کوچکی، تأثیر چندانی بر جدا ساختن حیاط ندارد.

اینکه حیاط در میانه ساختمان جای گرفته و کف مناری خاص خود را یافته است و یک طاقی برای تأکید به ورودی ایجاد شده نشان دهنده آن است که عنصر مهمی در طرح می باشد. اما پایین تر قرار گرفتن آن، باغ را مشرف به آن کرده و اهمیت حیاط کم نموده است.

۱ - برای ورود به حیاط باید از طاقی بتونی و سپس پلی که بر روی یک آنجا قرار گرفته است بگذاریم. حرکت روی این پل معلق موجب می گردد که متوجه ورود به یک فضای نوین شویم.

پس از حرکت بر روی این پل و فرود از چند پله، با زاویه دید جدیدی با منظره حیاط روبه رو می گردیم.

«ایجاد یک آنجا، که در ابتدای ورود به حیاط، در زیر پل ورودی قرار گرفته است و اینکه در هنگام ورود به حیاط، در زیر پای، قرار می گیرد. نقش آب را در فضا و ارزش آنرا، کم قدر نموده است. درست به عکس آن ارزشی که آب و حرکت آن در باغ قدیمی داشت.»

«در حقیقت، در اینجا آب به صورت ابزاری بررسی جدا نمودن دو مرحله گشته است و نه یک اصل و عامل اساسی در حیاط.»

نکته مهمی در باره طاقی ورودی وجود دارد و آن این است که این عنصر فضایی به همان اندازه که در خارج حیاط به ورود به آن تأکید می کند به همان اندازه نیز، در داخل آن محل خروج را نشان می دهد.

«نکته اینجاست که وقتی یک فضا به عنوان مراد و مقصود مطرح می گردد آن زمانیکه عنصر مهمی در یک مجموعه گشته، یک ورودی در نقش آن، طریقه مناسبی برای عودت می باشد. اما منطقی آن است که همان

ورودی از داخل حیاط چهره مشخصی نیابد، تا که مرتب به محل خروج اشاره کند. چرا که این اتفاق با اصل بودن و هدف بودن یک فضا، منافات دارد».

حیاط در قلب قرار گرفته و علاوه بر اینکه قلب ارتباطی ساختمان است، عنصر اصلی فضایی مجموعه گشته. دو نمای پیش آمده یک حجم توپر و یک ورودی در گوشه حیاط، اولین اجزایی هستند که به دیده می آیند. و بدین ترتیب اولین فضاهایی هستند که خود را معرفی می کنند و به طرف حیاط چهره می یابند.

حیاط دارای اهمیت بسیاری است و عامل اصلی وحدت دهنده مجموعه می باشد. اما در حقیقت بسیاری از فضاها به حیاط نگاه نمی کنند، به جز آنکه، ارتباط داشته باشند. یا نیم نگاهی.

دو نمای پیش آمده، متشکل از فضاهایی هستند که به طور مستقیم با فضای باز حیاط در تماس اند و تمام بدنه نماهای آن ها، ورودی نیز می باشد.

و همچنین فضاهایی هستند که نگاه به سمت حیاط دارند و از لحاظ فضایی به حیاط وابسته اند. اما حجم توپر سمت دیگر عنصری از مجموعه است که ارتباط مستقیم با حیاط نداشته و منظر آن نیز بخشی از باغ است.

عنصر دیگری نیز از مجموعه - کتابخانه - در کنج حیاط به دیده می آید، که با مراجعه به تصاویر فرهنگسرا مشخص است که عنصری واحد و منفرد است.

و به طور مستقیم با حیاط مرتبط نیست و تنها نیم نگاهی به آن می اندازد. بخش نمایشنامه نیز کاملاً جدا از حیاط شده است و تنها یک ارتباط غیرمستقیم با آن دارد. «جالب توجه است که دو جبهه حیاط که به آن رو کرده اند، عبارتند از غذاخوری و غرفه های فروش یعنی فضاهای خدماتی مجموعه. بدین ترتیب می توان تشابهی بین این حیاط و یک میدان محله ای شهر برقرار کرد».

«میدانی که تعدادی دکان و مغازه به همراه بعضی از عناصر دیگر که با آن ممکن است توجه داشته باشند یا نداشته باشند - آنرا احاطه کرده اند».

اجسام گرد حیاط، ناپیوسته و تکه تکه اند و نتیجتاً حصار کاملاً ثابت و یکنواختی به دور آن پدید نیآورده اند. به این ترتیب مطرح شدن تک تک اجزاء با هم ترکیب شده است. در این حال توجه به این اتفاق نیز ضروری است که فاصله این اجزاء آنقدر زیاد نیست که حیاط، طرحی بی شکل یابد. چنان است که چهارگوشه بودن

حیاط، به صورت تقریبی حس می شود. به واقع چشم مخاطب، بدنه این اجزاء را تا حدی یک حصار پیوسته احساس می کند. بلندای یکسان این بدنه ها به این اتفاق کمک کرده است.

پلکان ورودی: پلکان ورودی که در گوشه حیاط به چشم می خورد به صورت سکویی بیرون زده خود را به نمایش می گذارد. کوتاه شدن ورودی در حیاط، چهره آن را نمایانگر کرده است.

با وجود وضوح زیاد این ورودی، مشخص نیست که مدخل ارتباطی کدام بخش از، مجموعه است. این ورودی در حقیقت محل ارتباط با نگارخانه و همچنین بخش اداری است. اما استقرار آن در کنار حجم نگارخانه به گونه ای نیست که ارتباط پیوسته با آن را به وضوح رساند. از طرف دیگر قرارگیری نگارخانه و غذاخوری این الهام را تشدید می کند.

عدم وجود یک مدخل ورودی واحد برای همه بخشهای مجموعه از عوامل دیگری است که باعث می شود که مجموعه یک کل واحد به نظر نیاید، چرا که به این ترتیب، با سه بخش مرتبط با حیاط، روبه رو می شویم که هر یک دارای ورودی مجزا می باشند.

«شکل حجم نگارخانه، عظمت و سنگینی و توپری آنچنان است که در مقایسه با اجزاء دیگر مجاور حیاط، گنگ و نامفهوم به نظر می رسد. این حجم با آنکه در یک سوی حیاط قرار گرفته است، اما به نظر می رسد که از آن دور می باشد، گویی حتماً می بایست داخل شویم تا ادارکش کنیم.

انتظام فضای بسته: در این مجموعه چنین به نظر می رسد که نخست این اجزاء به صورت منفرد طراحی شده اند و سپس کنار یکدیگر چیده شده اند، بدین ترتیب کل نتیجه ای از اجزاء به نظر می رسد (منفرد در متصل). این امر در نمای خارجی مجموعه به خوبی مشهود است. به طوری که در نمای جنوبی حجم سنگین و توپر با سطوح مرمین نمایشخانه در کنار حجم معلق کتابخانه رویت می شود.

و تفاوت شفافیت کتابخانه به بسته بودن نمایشنامه و شکاف بین این دو - از نظر فضایی، تمایز بیشتری را باعث می شود. در نمای غربی نیز تفاوت میان اجزاء تفاوت میان حجم کتابخانه، آشپزخانه، رامپ ارتباطی و نیز حجم مکعب شکل اداری، تفاوت میان اجزاء را نمایش می دهد و به همین دلیل است که این نما، همانند یک بافت اتفاقی شهری شده است و باز به همین دلیل است که با بافت مسکونی اطراف خود همخوانی دارد.

برای دسترسی به بخش نگارخانه (با وجود اینکه در کنار حیاط قرار گرفته) می بایست از پلکان بالا رفت. و پس از عبور از ورودی از یک دالان شیبدار (رامپ) گذشت.

قرار گرفتن این مسیر ارتباطی میان نگارخانه و حیاط کاملاً این دو را از هم جدا کرده است. در حقیقت با گذر از این دالان، مخاطب از نظر حسی کاملاً از حیاط جدا می شود و سپس وارد نگارخانه می گردد.

به همین ترتیب در مورد نمایشخانه، نخست از پلکانی در فضای بسته پایین می رویم، وارد یک راهروی ارتباطی می شویم و سپس به نمایشخانه می رسیم.

و نیز برای دسترسی به کتابخانه، در آغاز وارد فضائی نیمه باز در گوشه ای حیاط می شویم که دارای جبهه ای باز به سمت جنوب و خارج باغ است. تا اینجا ما از فضای حیاط کاملاً جدا شده و وارد فضای دیگری می شویم. از این به بعد وارد فضای بسته شده و از پلکان ارتباطی بالا رفته و آنگاه وارد کتابخانه می شویم.

گویی از یک میدان محله ای، خارج شده ایم، به کوچه ای رفته ایم و از آن نیز به بستی و سپس به خانه ای بخش اداری نیز همانند آنچه گفته شد از طریق دالان ارتباطی نگارخانه به حیاط مربوط می گردد.

به نظر می رسد که در این مجموعه اصرار زیادی بر ایجاد عناصر مجزا شده است. و همانطور که گفته شد که کاملاً مشهود است که تعدادی ساختمان در کنار هم چیده شده اند و این مجموعه را ساخته اند.

اما در بعضی نقاط مداری متناقض با این استدلال دیده می شود. به این ترتیب که گاه برای وصول به یک جزء باید از حریم فضایی جزء دیگر گذشت. مثلاً برای ارتباط با کتابخانه، ما در آغاز وارد فضایی نیمه باز در زیر سطح اصلی کتابخانه می شویم در حقیقت تا به حال وارد ساختمان کتابخانه شده ایم، اما برای رسیدن به سطح کتابخانه وارد پلکانی می شویم که متعلق به حریم فضایی نمایشخانه است.

و یا برای دسترسی به بخش اداری، پس از دالان را طی کردیم، قبل از آنکه وارد آن شویم، به داخل حریم فضایی نگارخانه می افتیم.

همچنین در جبهه جنوبی، ساختمان باریکی است که از ۳ دهانه تشکیل شده است، که دو غرفه فروش کتاب در آن جای گرفته اند. در پس آن ساختمان نمایشخانه قرار دارد. برای ارتباط با نمایشخانه، نخست باید از میان این ساختمان گذشت.

نگارخانه: فضای دالان ورودی بگونه ای است که نوعی کنجکاوای را برای رسیدن به یک مقصود هدف برمی انگیزد. تاریک بودن فضا، که به وسیله شکافی نورانی تشدید شده، شیب ملایمی که ایجاد حرکت می نماید و نیز پیچش آن که زاویه در را می بندد و حس کنجکاوای را برمی انگیزد، به همه و همه باعث می شوند که جویای دستیابی به یک مقصد باشیم گرچه باریک بودن و تاریکی آن باعث می گردد که فضای نگارخانه

وسیعتر و روشن تر نماید (چرا که فضای نگارخانه خود به دوکس) اما عدم وجود یک تمامیت و شکل واحد در این بخش نمی تواند تصور رسیدن به یک فضای کامل را ایجاد کند. چرا که فضای نگارخانه خود به دو بخش.

تقسیم می شود و با ورود به بخش اول، هنوز فضایی دیگر در پیش است. عوامل دیگری که نیز بر کشش مخاطب به سمت بخش دوم تأثیر می گذارند، وجود پنجره وسیع در دیواره انتهایی - وسعت فضای بخش دوم - قلیل بودن سطح بخش اول.

همچنین به دلیل وجود یک نورگیر در وسط، دو کانال تأسیساتی در طرفین آن و دو مسیر ارتباطی در کنار دیواره ها، فضایی مجزا، در میان دو بخش نگارخانه ایجاد شده است.

این امر یکپارچگی فضای نگارخانه را تقلیل می دهد و حرکت مداوم و بی انقطاعی در این فضا را غیرممکن ساخته.

قرارگرفتن بخش دوم در دو نیم طبقه - بالا و پایین - و وجود نورگیر مرکزی و متمایز شدن کف این قسمت، نوعی ارتباط و پیوستگی را میان این دو نیم طبقه ایجاد کرده است و چرخشی را میان این دو ایجاد می کند. و نتیجتاً ارتباط از یک سطح به سطح دیگر از طریق ورود به فضای بخش اول صورت می گیرد.

نمایش خارجی نگارخانه به صورت یک حجم توپر و سنگین است که ترکیبی از بتن و سطوح مرمرین می باشد و قرار گرفتن سطح مرمرین درون قاب بتونی، قدرت تاب با بیشتر کرده و تأکید برقاب، ساختمان را بر صلابت نموده است.

نزدیک بودن رنگ بتن و مرمر، مکعب حجم را بیشتر می نمایند. چنانچه تفاوتی کامل میان قاب و سطح میانی آن ایجاد شود ممکن است که ستونها برجسته تر شده نمای اصلی این مجموعه به سمت باغ است. در جبهه طرف حیاط، وجود حفره های کوچک (نسبت به سطح بزرگ) بسته بودن حجم را تأکید کرده و عدم وجود نظم و قرارگیری این

بخش نمایش:

در این بخش مهمترین فضا، نمایشخانه است پلکان عریضی نیز برای دسترسی به آن از طرف حیاط ایجاد شده است. قرار است که مخاطب از این پلکان به نمایشخانه برسد. اما دیده می شود که فضای اتصالی بین این دو یک راهرو است. راهرویی که در یک سوی آن پنجره ای و در سوی دیگرش، پلکانی ارتباطی با

طبقات وجود دارد. این دو نقطه نمایانترین بخشهای راهرو هستند. به همین دلیل محصورى فرضى بين این دو ایجاد شده است و نتیجتاً نقاط بدنه راهرو کم ارزش گذشته اند.

درهای نمایشخنه در این بدنه قرار گرفته اند و از اجزاء دیگر متمایز نمی شوند و در نتیجه این راهرو، از نظر فضایی - عنصر مناسب برای هدایت مخاطب از پلکان اصلی به طرف نمایشخانه (بدلیل شکل خود) عنصر مهمی گشته، حال آنکه رابطه بین آن و سالن بسیار ضعیف عمل می کند.

این نکته نیز جالب است که با وجود ضعف این راهرو در حل ارتباط فضایی، در این آنکه درهای خروجی از نمایشخانه راهروهایی منتهی به این فضا را باز می شوند، بر اهمیت راهرو تأکید شده است.

کتابخانه:

این بخش، ساختمانی است که در یک گوشه حیاط واقع شده و خود را به طرف حیاط به عنوان یک عنصر فرعی متظاهر می سازد (عکس ص) تمامی دید اصلی آن قسمت جنوب و خارج مجموعه است. این بخش از دو طبقه تشکیل شده است. بخش اول فضای نیمه بازی است که گویا با بخش غذاخوری در ارتباط بوده است. و طبقه دوم آن سالن کتابخانه است.

فضای داخل کتابخانه، با پنجره ای وسیع به سمت جنوب و به منظره شهر نگاه می کنند و از پنجره دیگر نیز نیم نگاهی به حیاط فرهنگسرا دارد. مخاطب در آن می پندارد، در ساختمانی رو به منظره شهر قرار گرفته، که از طرفی نیز همجواری یک حیاط است. نکته ای که قبلاً خاطر نشان شد، این است که دو طبقه این بخش، در محل ارتباط عمودی، با ساختمان نمایشخانه در هم می آمیزد.

همچنین با وجودیکه طبقات، متعلق به یک مجموعه واحدند، هر کدام با یکی از طبقات بخش غذاخوری در ارتباطند و در نتیجه استقلال ضعیف شده.

بخش اداری:

مجموعه ای است از یک سری اتاق با حائل های شفاف که به گرد یک مرکز - در دو طبقه حلقه زده اند.

در محل این مرکز، نورگیری در سقف وجود دارد، اما چنین نمی یابند که مجموعه اتاقها به مرکز نگاه می کنند زیرا که دیوارهای شفاف آنها آنقدر وسیع اند که همانند پنجره ای رو کرده به یک سمت نمی باشند. «معمولاً وجود پنجره زمانی حس می شود که یک دیواره شکافته شود. تا که آن سوی آن دیده شود». به این ترتیب وجود حائلهای شیشه ای صرفاً باعث پیوستگی فضا می شود.

مکعب بخش اداری در تظاهر خارجی به صورت تکراری بیرون زده از مجموعه می نماید. که هر چرخیدن یک پیشانی در بالای بدنه نماهای آن، تمام شدن و کامل بودن مکعب را تقویت می نماید و در عین حال تا انتهای قابهایی برای نگاه کردن به خارج باز شده اند. این بخش همانند کتابخانه به فضای خارج نگاه می کند.

نهارخوری:

دارای سه ورودی می باشد: از حیاط دری، از ورودی نگارخانه و بخش ادای و در آخر از کتابخانه.

پنجره ای باز به سمت حیاط دارد. همچنین از طریق نورگیری که در سقف آن تعبیه شده، از طبقه دوم نیز نور دریافت می کند.

مجسمه ها:

دیبا از آثار هنری حجمی در طراحی فضاهای شهری، محوطه سازی و بازسازی خود، استفاده فراوان کرده اس. برای فرهنگسرای نیاوران سه پیکره به پرویز تناولی سفارش داد. میل پیکره ها همه افراد معمولی بودند که برحسب اتفاق وقت می گذارند این پیکره ها بسیار مورد استقبال عموم قرار گرفت. عکاسانی با گرفتن تصویر مردم در کنار آنها یا دست به گردن آنها امرار معاش می کردند.

استانداردهای لازم برای طراحی فرهنگسرا:

ضوابط و معیارهای طراحی فرهنگسرا

بخش های مختلف فرهنگسرا(بعضی الزامی و بعضی وابسته به نظر طراح دارد).

۱-لابی وزیر مجموعه های آن شامل:

فضای انتظار و نشیمنفروش اغذیه محل نگهداری کودکان عناصر خدمات عمومی مانند باجه های تلفن و اینترنت عناصر دسترسی عمودی مانند رمپ، پله و آسانسور

۲-غرفه های فروش محصولات فرهنگی و هنری

۳-سایت اداری شامل:

اتاق کنفرانس اتاق ریاستدفا تر کاربایگانیاآبدار خانهدرویس های بهداشتیمحل انتظار ارباب رجوع و منشی

۴- آمفی تئاتر و سینما

۵- کتابخانه

۶- گالری نمایش آثار هنری

۷- کلاس ها و آتلیه های آموزشی شامل:

نقاشی، معماری، طراحی، عکاسی، مجسمه سازی، خوشنویسی، لایبراتور زبان و ...

۸- واحد سمعی بصری و سایت رایانه

۹- رستوران یا کافی شاپ

کتابخانه:

میزان فضاهای کتابخانه:

عوامل موثر بر تخصیص میزان فضاهای کتابخانه عبارتند از حجم مواد و متون و بخصوص کتابها، میزان سطح که در کتابخانه اشغال م کنند و میزان جمعیت کتابخانه که از طریق میزان گردش کتابها در سال تعیین می گردد. فضای مورد نیاز برای محاسبه ی زیر بنای یک کتابخانه طبق فرمولی بنام VSC استاندارد IFLA به دست می آید. (۱۱۰/تعداد کتابها) + (مقدار محلهای نشست + ۳/۷۲) + (۴۳۰/گردش کتابها) مثلا برای جا دادن ۱۱۰ کتاب، یک متر مربع در نظر گرفته می شود. محل نشست یک خواننده ۳/۷۲ متر است.

ابعاد و استاندارد های پیشخوان و برکه دان:

حداکثر ارتفاع قفسه های فهرست معمولا به اندازه ی ارتفاع شش کتو است و در هر کتو نیز در حدود صد کارت جای می گیرد. فهرست معمولا در ارتباط مستقیم با میز امانت و میز اطلاعات مرجع قرار دارند و اغلب در مجاورت آنها مجموعه ای از کتابهای مرجع عمومی یا موارد استفاده ی همگانی نیز قرار می گیرند. از این رو محل قرار گیری فهرستها معمولا فضایی باز است که در نزدیک ورودی قرار دارد و بوسیله ی ردیفهایی از قفسه های فهرستها و پیشخوان بررسی و جستجو کتوها تشکیل شده است. وسعت چنین محلی برای چهار ردیف قفسه های دو طرفه در حدود ۱۲ متر مربع برآورد می شود.

استاندارد ابعاد قفسه ها و عمق قفسه ها:

در اغلب کتابخانه ها حداقل ۹۰٪ کتابها دارای عرضی کمتر از ۲۳۰ میلیمتر هستند و عملا می توان قفسه های با عمق ۲۰۰-۲۳۰ میلیمتر را استاندارد فرض کرد. در صورت بکارگیری قفسه های دو طرفه با عمق ۴۵۰ میلیمتر حتی صرفه جویی بیشتری در فضا به عمل می آید. چنانچه نگهداری کتابهایی با ابعاد کمی

بزرگتر مرد نظر باشد عمق ۴۹۰ میلیمتر جوابگوست. طبق یک قاعده تجربی در یک کتابخانه ۸۰٪ قفسه ها ۲۰۰ میلیمتری، ۱۵٪ آنها ۲۵۰ میلیمتری و ۵٪ آنها ۳۰۰ میلیمتری هستند.

طول قفسه ها:

طول استاندارد، سالها برابر ۱۹۴۰ میلیمتر بوده است. زیرا که پذیرفته شده بود که چشم خواننده توانایی در بر گرفتن بیش از این اندازه را در یک نگاه ندارد. مطالعات بعدی اندازه بزرگتر تا ۲۲۲۰ میلیمتر را نیز تایید کرد.

ارتفاع قفسه ها:

ارتفاع کتابها بر فاصله ی میان طبقات و در نتیجه تعداد طبقات تاثیر می گذارد. در اکثر کتابخانه ها حداقل ۹۰٪ کتابها را می توان در طبقات مرکز تا مرکز ۲۸۰ میلیمتر جای داد. به این ترتیب ۷ طبقه و یک پا خور ۱۵۰ میلیمتری مجموعا ارتفاع ۲۱۲۰ میلیمتر را برای قفسه ها بوجود می آورند که بالاترین قفسه در ارتفاع ۱۸۳۰ میلیمتری با دسترسی آسان قرار می گیرد. در مورد معلولین ارتفاع مناسب و دسترسی ۱۳۷۰ میلیمتر برای زنان و ۱۵۰۰ میلیمتر برای مردان می باشد. پایین ترین طبقه در ارتفاع ۳۰۰ میلیمتری است و چهار طبقه ۲۸۰ میلیمتری (۳۰۰ میلیمتری) به روی آن می باشد.

استاندارد میزها:

میزها از جمله مهم ترین وسائل فضاهای مطالعه هستند. استاندارد میزها برای میزهای مختلف به شرح زیر است:

میزهای ۱ نفره:

رقم قابل قبول برای این میزها ۶۰۰×۹۰۰ میلیمتر می باشد. این رقم گاهی برای راحتی بیشتر خواننده تا یک متر نیز افزایش می یابد. اگر چه جذابیت بیشتری دارند ولی جای زیادی اشغال می کنند.

میزهای ۲ نفره:

میزهای ۲ نفره ای که از هم جدا نشده اند ظاهرا برای خوانندگانی که روبروی هم قرار می گیرند جذابیت چندانی ندارند ولی در صورت قرار گیری در یک سمت ابعاد پیشنهادی ۹۰۰×۱۲۰۰ میلیمتر می باشد.

میزهای طولانی:

میزهای طولانی قابلیت جای دادن ۴ تا ۱۲ نفر را دارند. میزهای ۴ نفره از بروز شلوغی جلوگیری کرده و در عین حال نحوه ی قرار گیری آنها جذاب و انعطاف پذیر است. عرض آنها نباید از ۱۲۰۰ میلیمتر کمتر باشد. فضای جانبی میان خوانندگان نیز لازم است حداقل ۹۰۰ میلیمتر باشد. بین میزهای موازی باید حداقل ۱۸۰۰ میلیمتر فاصله پیش بینی شود. در عین حال نباید در انتهای این میزها محلی را برای نشستن در نظر گرفت.

نور پردازی:

نور پردازی باید فضایی راحت برای مطالعه را بوجود آورد. موجب خستگی و خیرگی نشود، میزان گرما را افزایش ندهد و به جلوه‌ی ساختمان بیفزاید. جهت بر آوردن موارد ذکر شده دو نوع نور وجود دارد:

۱- نور مصنوعی
۲- نور طبیعی.

برای نور پروژه هم از نور طبیعی و هم از نور مصنوعی سقفی استفاده می شود. روشنایی توصیه شده:

اتاق ها مطالعه (روزنامه و مجلات) ۲۰۰ میزهای مطالعه (کتابخانه های امانی) ۴۰۰ میزهای مطالعه (کتابخانه های مرجع) ۶۰۰ پیشخوان ها ۶۰۰ مخزن بسته ۱۰۰ صحافی ۶۰۰ فهرست بندی، طبقه بندی و اتاق های مخزن ۴۰۰
آکوستیک:

هیچ استاندارد مشخصی در مورد آکوستیک کتابخانه وجود ندارد، اما اغلب حد تراز صداهای داخلی را ۵۰ دسیبل (Db) تعیین می کنند. تهویه ی مطبوع:

به منظور ایجاد بهترین شرایط برای نگهداری مواد و فنون، فضا باید عاری از هر گونه گرد و غبار اعم از گاز، مایع و اسید باشد و دما و رطوبت تحت کنترل باشد، چنین شرایطی تنها با نصب دستگاه کامل تهویه مطبوع امکان پذیر است.

گالری ها:

ساختار عمومی گالری ها:

فضای نمایشگاه بخش مهمی در این مجموعه به شمار می رود که خصوصیات آن بر مجموعه تاثیر می گذارد. تجربه فرد از فضای سه ب بعدی نمایشگاه نتیجه ی یک ادراک سریع است. این ادراک در محیطی با ساختار روشن، آسان تر و با خستگی کمتر به دست می آید تا در فضائی که ترکیب ضعیف و ناخوانایی دارد. نمایشگاه نوع خاصی از فضا است که در آن علاوه بر رابطه ی انسان، فضا یک رابطه ی پیچیده بین فضا و شیء وجود دارد. در قسمتهایی از نمایشگاه که دارای مجموعه های نمایشی ثابت است. معماری را می توان تا حد امکان با اشیاء تطبیق داد، ولی در قسمتهای قابل انعطاف، این امر فقط از طریق تزئینات و تمهیدات عملی است.

ترتیب قرار گیری اشیاء:

ترتیب اشیاء نمایشی به بازدیدکنندگان و خصوصیات اشیاء نمایش بستگی دارد. رابطه ی بازدید کننده و شیء نمایشی به شرح زیر است:

۱- هر چه نسبت بازدید کنندگان به اشیاء نمایشی کمتر باشد، امکان تمرکز و اینکه هر بازدیدکننده بتواند آزادانه با شیء نمایشی ارتباط برقرار کند، بیشتر می شود.

۲- در یک بازدید گروهی تماس نزدیک با شیء نمایشی بدون ایجاد مزاحمت برای سایر اعضا گروه ممکن نیست. بازدیدکنندگان باید به ترتیبی گرداگرد شیء نمایشی قرار بگیرند که همگی فاصله شان تا آن مساوی باشد.

نورپردازی گالری ها:

الف) نورپردازی طبیعی (نور روز):

به دلایل اقتصادی، فیزیولوژیکی و تنوع، این نورپردازی هنوز بهترین وسیله ی روشنایی است و اگر مسائل حفاظتی اشیاء اجازه دهد ارجحیت، نور روز است. جهت نور ممکن است از بالا (عمودی) یا از پهلو (افقی) باشد. مدت هاست که ارزش نورپردازی از بالا در طراحی موزه ها استفاده می شود که امتیازات آن عبارتند از: الف) نورپردازی از بالا روشی است راحت تر و ثابت تر در نورپردازی و کمتر در معرض موانع جنبی در داخل و خارج از بنا مانند ساختمانهای دیگر و درختان قرار می گیرد. ب) نوری که از بالا به تصاویر یا سایر اشیاء به نمایش گذارده می تابد، قابل تنظیم است و تامین نور کافی و یکنواخت آن دیدی بسیار مناسب با حداقل بازتاب یا انحراف بوجود می آورد. ج) امکان به نمایش گذاشتن اشیاء بیشتری را در فضای نمایشگاه امکان پذیر می سازد. د) با توجه به حذف پنجره ها و کاهش راههای ارتباطی، فضای نمایشگاه از امنیت بیشتری برخوردار شده و تمهیدات امنیتی نیز کاهش می یابد.

ب) نورپردازی جانبی (افقی):

اینگونه نورپردازی از طریق پنجره ها و نورگیرهای معمولی به اشکال و ابعاد مختلف و در مکانهای مناسب در دیوارها انجام می شود. پنجره ها و نورگیرها معمولا یا در ارتفاعی که بازدیدکننده قادر به دیدن محوطه ی بیرون باشد و یا در ارتفاعی بالاتر نصب می شود. دیوارهایی که پنجره ها با ارتفاع معمولی بر روی آنها نصب شده، غالبا بدون استفاده هستند و علاوه بر آن اشیاء نمایشی که بر روی دیوار مقابل این پنجره ها نصب شده اند نیز به خاطر وجود نور از مقابل دارای انعکاس هستند که مانع دید کامل و روشن می گردد. با این وجود، اینگونه پنجره ها برای اشیایی که روی دیگر دیوارها و در زاویه ای درست نسبت به منبع نور قرار دارند، نور مناسب و دلپذیر به وجود می آورند.

ج) نورپردازی مصنوعی:

ملاحظات تکنیکی و مشکلات نگهداری مربوط به استفاده از نور مصنوعی از جمله عوامل موثر بر کاهش کاربرد نور مصنوعی در فضاهای نمایشگاهی بوده است. نور مصنوعی از منابع نقطه ای یا خطی تامین می گردد و از این رو چون سطوح تعدیل کننده شدت آن با نور فضا قابل مقایسه نیست، لذا دستیابی به شرایط مشابه نور روز نیز تا میزان محدودی امکان پذیر است.

حرکت و دسترسی گالری ها:

حرکت و دسترسی قسمتی از امر ارائه و نمایش اشیاء و عامل مهمی در سازماندهی فضائی نمایشگاه است. زیرا بطور نظری هیچ فضایی در منطقه ی نمایش اشیاء منحصرأ به رفت و آمد اختصاص نداشته و هیچ راهرو یا راه پله ای نباید حرکت سیال در این منطقه را محدود کند. دستیابی به این شرایط با اجتناب از مسائل روز امکان پذیر است. الف) اجتناب از محدودیتهای با وقفه) اجتناب از اختلاف سطوح زیاد تنظیم شرایط محیطی:

رطوبت، دما و نور باعث فرسایش اشیاء می گردند، دمای ۱۵ درجه سانتیگراد و رطوبت نسبی ۶۰٪ برای اکثر نمایشگاهها مناسب می باشد. رطوبت نسبی نباید کم و زیاد گردد و این مساله با اشیاء نمایشی ارتباط مستقیم دارد، ولی در کل رطوبت نسبی ۵۰٪ تا ۶۰٪ توصیه می گردد. تهویه ی مطبوع:

پیشرفت های علمی در امر خلق یک محیط مصنوعی، اکنون به مرحله ای رسیده است که امکان تامین مصنوعی شرایط جوی را به طور کامل فراهم ساخته است. در این شرایط ثابت، انعطاف پذیری و نظم را می توان در چهار چوب فضایی نمایشگاه تامین نمود. از جمله دیوارهای خارجی می توانند کاملاً بسته بوده و به خوبی عایق شوند و در صورت وجود اشعه های نا مطلوب نوررر، می توان آنها را دقیق تر از نور روز بررسی و درمان کرد.

آکوستیک:

کنترل و طراحی آکوستیک باید هماهنگ با سایر جنبه های طراحی ساختمان نمایشگاه انجام شود. برای به حداقل رساندن نوفه ای که ناشی از نواحی و وسایل پر سر و صدا و شلوغ است، موقعیت ساختمان را باید در محلی ساکت و آرام پیش بینی نمود. در صورتی که یک منبع نوفه ی جهت دار در نزدیکی ساختمان قرار گرفته باشد، می توان از عملکردهای مقاوم تر به عنوان مانع استفاده کرد و عملکردهای حساس تر را در فاصله ی بیشتری از منبع نوفه قرار داد. هماهنگی اصول آکوستیکی با خصوصیات معماری از یک سو مربوط به سبک معماری و سازماندهی فضایی آن می باشد و از سوی دیگر نیازمند توجه به خصوصیات مربوط به طراحی فنی ساختمان نمایشگاه قرار می گیرد.

حریق:

مقابله با حریق شامل مسئولیت حفظ متعلقات و حفاظت از بازدید کنندگان می باشد. بدیهی است نخستین اقدامات مقابله با آتش باید با شناخت محل، خصوصیات مصالح ساختمانی، مراقبت های لازم در بناهای مجاور، انتخاب مصالح ساختمانی مقاوم و پیشگشری لازم انجام پذیرد. بهتر است از به کار بردن هر گونه ماده قابل اشتعال به منظور تزئین و پوشاندن دیوارها خودداری شود. دقت بسیار باید به کار برد تا از اتصالات برق در سیستمهای الکتریکی خودداری شود.

ساختار عمومی فضاهای نمایشی:

ساختار عمومی فضاهای نمایشی می باید بر اساس سلسله مراتبی از فضاهای عمومی (مانند کارگاههای تولید نمایش و فضای کارمندان) استوار گردد و نحوه ی دسترسی به مجموعه فضای نمایشی و تردد در فضاهای داخلی آن با توجه به حریم محدوده فضایی بخشهای مختلف آن انجام گیرد. ساختار فضایی اینگونه ساختمانها را با توجه به اصول هدایت کننده می توان به دو عرصه بیرونی و درونی تقسیم نمود: الف) عرصه ی بیرونی فضای نمایشی: این عرصه به طور کلی ارتباط مستقیم با تماشاگران است. ب) عرصه ی درونی فضای نمایشی: این عرصه شامل کلیه ی فضاهایی است که مربوط به امور نمایشی و اداری می شوند و از این رو با کارکنان و بازیگران ارتباط مستقیم دارند.

شکل و انواع مختلف صحنه ی نمایش:

الف) تئاتر های دارای صحنه ی ایوانی که اینگونه تئاتر ها امکان نمایش فیلم را دارند. ب) تئاتر های دارای صحنه ی میدانی که صحنه از هر سو با تماشاچیان احاطه شده در اینگونه تئاتر ها حداکثر عمق میدان تماشاگران ۶ تا ۷ ردیف است و در صورتی که جایگاه در یک سطح باشد، حداکثر تماشاگر از ۳۰۰ الی ۴۰۰ نفر بیشتر نخواهد بود. ج) تئاتر های دارای صحنه ی هلالی یا صحنه ی آزاد جلو آمده. در این تئاتر ها صحنه به قلب جایگاه تماشاگران کشیده شده و ورودیها معمولا در پشت صحنه و یا در داخل جایگاه تماشاگران قرار دارند. د) نوع دیگر از تئاتر که ترکیبی از موارد بالاست در دوران ماصر مورد توجه طراحان بوده است. این نوع تئاتر با برخورداری از یک صحنه ی انعطاف پذیر برای تبدیل به شکلهای مختلف از خصوصیتی مستقل برخوردار است. صحنه در اینگونه از تئاتر ها می تواند با جابجایی صندلی ها و قسمتهایی از کف به صورت ایوانی-میدانی و هلالی ظاهر شود. به اینگونه صحنه ها چند شکلی می گویند. شیب سالن نمایش:

در نمایشات تئاتری زنده معمولا از فاصله ی ۱۲ متری، حالتهای احساسی صورت بازیگران قابل رویت نیست و حرکت آنها نیز از فاصله ی بیشتر از ۲۰ متر نیز به خوبی دیده نمی شود. برای تامین دید بهتر تماشاگران لازم است تا کف جایگاه شیب ملایمی داشته باشد و یا به صورت پله ای طراحی شود. میزان شیب در طبقه ی همکف جایگاه برای حفظ امنیت تماشاگران و سهولت رفت و آمد افراد معلول که با صندلی چرخ دار حرکت می کنند، حداکثر ۱۰٪ است و شیب های بیشتر به صورت پله ای باید طراحی شوند که حداکثر آن ۳۵٪ است.

صندلی تماشاگران:

ابعاد صندلی تماشاگران طبق استاندارد ها حداقل عرض ۴۵ سانتیمتر را باید داشته باشد و فاصله ی پشت تا پشت صندلی ها حداقل ۹۰ سانتیمتر باشد و تا ۱/۱ متر نیز می تواند باشد. حداکثر فاصله ی هر صندلی از در خروجی نباید از ۱۵ متر بیشتر باشد و حداکثر فاصله ی هر صندلی از راهرو جانبی ۴۵۰ سانتیمتر

باشد و تعداد مجاز صندلی ها در هر ردیف به ازای هر راهرو ۷ صندلی می باشد. بهترین چیدمان صندلی ها به صورت قوسی و اختصاص ندادن بهترین نقاط دید (مرکز) به راهرو می باشد.

اتاق رختکن (تنفس بازیگران):

این اتاق محل استراحت، رختکن و گریم بازیگران می باشد. در فضاهای نمایش کوچک یک اتاق ۲۰ متر مربعی برای این منظور کافی است. ولی در فضاهای نمایش بزرگتر یک سالن غذاخوری یا آشپز خانه و محل استراحت جداگانه ای نیاز است. از این مکان یک اتاق پر و لباس، سرویس بهداشتی و آینه قدی، کمد وسایل و میز گریم برای گریم بازیگران قرار دارد.

اتاق سخنرانی:

در هنگام برگزاری جلسات سخنرانی در سالن نیاز به یک اتاق جهت میهمانان سخنران وجود دارد که قبل و بعد و بین سخنرانی از سخنران پذیرایی گردد. در این فضا که مساحت آن ۳۰ متر مربع است، سرویس های زنانه و مردانه، محل نشستن و استراحت و سایر وسایل مانند کمد، رختکن و ... وجود دارد.

نور پردازی صحنه:

نحوه ی تابیدن منابع نورانی در بالای صحنه و پلهای صحنه و پلهای روشنایی در بالای جایگاه تماشاگران قرار دارند، معمولاً تحت زاویه ای بین ۵۵ درجه تا ۴۰ درجه است. به طوریکه تمام صحنه را از جلو تا عقب آن توسط یکی از عناصر نورانی و یا سایر آنها، پوشش داده شود. با افزایش ارتفاع منابع نور می توان دامنه ی پوشش آنها را نیز افزایش داد.

آکوستیک:

آکوستیک در هر فضای نمایشی قادر است تا انواع برنامه های نمایشی را تحت تاثیر قرار دهد و از آن جا که ایجاد تغییرات اساسی در وضعیت آکوستیک سالن های نمایش بسیار دشوار است، از این رو لازم است تا از ابتدا تصمیمات لازم درباره ی خصوصیات آکوستیکی سالن های نمایشی گرفته شود. فضا های نمایشی باید در برابر کلیه نوفه های خارجی ناشی از صدای هواپیما، ترافیک و همهمه افراد در سالن انتظار عایق باشند و دستگاه های مکانیکی به گونه ای طراحی شده باشند که سطح نوفه ای که در داخل سالن نمایش ایجاد می شود از یک حد خاص تجاوز نکند. برای برنامه های نمایشی زنده در صورتی که حد اکثر تعداد تماشاگران ۲۰۰ نفر باشند لزومی به استفاده از دستگاه های تقویت صدا نیست و در صورت کاهش فاصله متوسط بین تماشاگران و بازیگران استفاده از تمهیدات آکوستیکی برای نمایشنامه های معمولی رضایت بخش می باشد. میزان شیب جایگاه همان قدر که برای شنیدن هم مهم است زیرا صدا در هنگام عبور از جایگاه به علت خاصیت جاذب بودن بدن تماشاگران ضعیف می شود، از این رو با استفاده از بازتابنده های سقفی، باید حد اقل شیب لازم را که مانع دید تماشاگران نشود برای جایگاه در نظر گرفت.

ایمنی از حریق:

بروز نمایش در فضا های نمایشی و خسارات و تلفات ناشی از ان اغلب از عدم دقت در انتخاب و ساخت موارد به کار رفته در ساختمان و تجهیزات ان و رعایت سایر پیش بینی های لازم برای جلوگیری از توسعه ی آتش و به خصوص ایجاد دود می باشد . به طور کلی باید در اسکلت ساختمان حد اقل دو ساعت در مقابل آتش مقاومت داشته باشد و از مواد قابل اشتعال در ساخت دکور ها و برای پوشاندن دیوار ها و سقف استفاده نشود و مواد جاذب صدا و سایر تجهیزات اکوستیکی نیز تا حد مطلوبی در مقابل آتش مقاومت داشته باشد . در تئاترها معمولا صحنه ی نمایش مهم ترین عامل ایجاد آتش و دود است . برای مقابله با حریق بر روی صحنه می بایست آتش را درون چهار دیوار برج صحنه محبوس کرد و با استفاده از جریان قوی هوا به سمت بالا که توسط دودکش اتوماتیک در بالای برج صحنه ایجاد می شود ، حرارت و دود را از تماشاگران دور نگاه داشت . نقشه و تجهیزات مربوط به پشت صحنه نیز باید به گونه ای طراحی شده باشد که از آتش سوزی جلوگیری کند و در صورت بروز حریق در صحنه مانع گسترش ان به پشت صحنه شود . تجهیزات اطفا حریق در فضا های نمایشی شامل کشف کننده های دود و حرارت ، شلنگ های قرقره ای ، کپسول های کربنیک و کپسول های پودری هستند . صحنه ی تئاتر هم در عین حال باید به سیستم اب پاش در بالای صحنه و بالای پرده ایمنی نیز مجهز بوده و در ان شیر اب و سطل شن نیز پیش بینی شود . اغلب لوازم اطفا حریق در راهرو ها قرار می گیرند و اگر وجود شان در این از قبل در نظر گرفته نشده باشد ، می توانند به موانع خطر ناکی تبدیل شوند و از این رو باید محل های خاصی را برای ان ها پیش بینی نمود .

استاندارد ها و ضوابط طراحی سینما:

سالن انتظار سینما:

طبق استانداردها و ضوابط طراحی سینما مصوب سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور حداقل میزان سطح اشتغال سالن انتظار سینما به ازای هر نفر ۳۵ سانتیمتر مربع و حداقل حجم سرانه سالنهای سینما ۱/۵ متر مربع می باشد. تعداد صندلیهای سالن به ازای هر ۱۰۰ نفر ۱۰ صندلی می باشد. در صورت داشتن اختلاف سطح سالن با بیرون حداکثر شیب راهرو ورودی ۸٪ و عرض آن حداقل ۱/۲ متر می باشد. حداقل عرض ورودی سالن انتظار به ازای هر ۱۰۰ نفر ۵۶ سانتیمتر می باشد.

ورودی سینما:

به دلیل کار کردن سینما به مجتمع فرهنگی ، ورودی با ورودی مجتمع یکی است و فقط یک در برای ورود به سالن انتظار منظور می گردد.

گیشه بلیط فروشی:

گیشه در سینما باید در مکانی باشد که دید کافی بر فضای خارج سینما داشته باشد و در جایی باشد که صف مربوط به آن فراهم گردد و مردم در معبر عمومی و همچنین مانع ورود و خروج مردم از سینما

نباشد. در گیشه بهتر است به درون سالن انتظار باز گردد ، ولی این در طوری نباشد که با باز شدن آن درون گیشه مشخص گردد و سطح آن به ازای هر نفر حداقل ۳ متر مربع می باشد.
راهروهای سالن نمایش:

عرض راهروهای سالن را بر حسب تعداد جمعیت که از آن تخلیه می شوند محاسبه می شود. ولی نه به این صورت که این عرض متغیر باشد. و اینگونه در نظر می گیریم که از تعداد جمعیت هر ردیف که در دو طرف آن راهرو می باشد، ۶۰٪ آن از هر راهرو تخلیه می گردند. اگر عرض در خروجی سالن نمایش از عرض راهرو منتهی به آن بیشتر باشد باید حداقل فضایی برابر عرض خروجی جلوی در ورودی داشته باشد. حداکثر شیب مجاز در راهروهای سالن نمایش ۸٪ می باشد و اگر شیب بیشتر باشد باید از پله در راهرو استفاده گردد که ارتفاع و عمق موثر پله باید طبق استاندارد ها باشد. پله ها و یا نقطه ی شروع شیب راهرو های سالن نمایش برای آگاهی تماشاگران باید با چراغ مخصوص روشن گردند. مصالح کف راهروها باید از مصالح غیر لغزنده و غیر اشتعال باشد.

صندلی تماشاگران:

استاندارد های صندلی تماشاگران در جداول ضمیمه آورده شده است . جنس و مصالح به کار رفته در صندلیهای سالن نمایش باید مقاوم ، قابل شست وشو ، غیر قابل اشتعال باشد و از نظر آکوستیکی ، مقدار صدائی که آن ها جذب می کنند نباید به وجود و یا عدم وجود تماشاچی در آن ها وابسته باشد . چیدن صندلیها ی سالن نمایش مانند چیدمان صندلیهای آمفی تئاتر می باشد .

ورودی ها و خروجی های سالن سینما:

ورودی ها و خروجی های سالن نمایش سینما باید به گونه ای باشند که در معرض دید باشند و از ورود سر و صدا به داخل و خارج سالن جلوگیری کنند . حد اقل تعداد در خروجی سالن نمایش ۲ عدد می باشد و فقط در موارد خاص مانند گنجایش سالن کمتر از ۱۰۰ می تواند ۱ عدد باشد . لازم به ذکر است که برای خروج از سالن نمایش بهتر از که در های سالن نمایش به طرف بیرون باز گردند . حد اقل فاصله دو در خروجی ۵ متر می باشد و نباید از در های یک لنگه استفاده نمود و باید از در های دو لنگه استفاده گردد . درهای سالن نمایش نباید قفل داشته باشند و بهتر است دارای ثابت کننده های فشاری باشند که با یک فشار روی آن ها، در ثابت گردد.

سرویس های بهداشتی سینما :

طراحی و اجرای ساختمانی قسمت های مختلف داخل سرویس های بهداشتی باید به گونه ای باشد که شست وشو و گندز دائی مستمر تمامی دیوارها و کف های سرویس میس گردد .

اتاق پروژ کتور وملحقات آن:

اتاق پروژکتور شامل حد اقل ۲ عدد پروژکتور به ابعاد ۶۰×۱۰۰ سانتیمتر، میزهای برگردان و بازبینی فیلم به ابعاد ۱۲۰×۸۰ سانتیمتر و اتاق تقویت کننده های صدا می باشد. دستگاه هایی مانند رکتی نایر، تابلوی اصلی برق اتاق پروژکتور، ومسیر های نور سالن و قفسه های فلزی مخصوص نگهداری فیلم در فضاهای مستقل قرار دارند.اتاقک کوچکی جهت نگهداری باطریهای مخصوص روشنایی ایمنی سینما و سرویس بهداشتی در جنب اتاق پروژکتور قرار دارند.ابعاد اتاق پروژکتور با توجه به ابعاد پروژکتور ها ، فواصل آنها از هم و از دیوارهای جانبی ،و میز های برگردان و بازبینی فیلم و دستگاههای تقویت صدا در نظر گرفته می شود.دیوارها و کف اتاق پروژکتور باید قابلیت ۲ ساعت مقاومت در مقابل آتش سوزی را داشته باشند.مصلح به کار رفته در اتاق پروژکتور جهت نازک کاری و آکو ستیک نباید قابل احتراق باشند کف اتاق پروژکتور برای انتقال کابلهای برق و صدا باید دو جداره بوده و کفیوش آن در مقابل برق عایق باشد . وجود شیر یا کبسول آتش نشانی در نزدیک اتاق پروژکتور نیز توصیه می گردد.

پرده نمایش فیلم:

نوع پرده سینما با توجه به ابعاد سالن ،قدرت پروژکتور ، بهره روشنایی پرده و میزان روشنایی مطلوب پرده انتخاب می شود . اندازه پرده با توجه به عرض سالن نمایش در قسمت جلوی آن ،ارتفاع سالن ، عمق سالن ودر نظر گرفتن فضائی در دو طرف پرده برای رفت وآمد به پشت پرده و جمع شدن پرده محافظ تعیین می شود . پرد ه نمایش بهتر است دارای انحناء باشد :به خصوص در سالن های عریض، این انحناء کمانی از دایره به طول فاصله لنز پروژکتور از مرکز پرده می باشد . اسکلت نصب پرده ی نمایش باید بزرگتر از پرده باشد (۳۰ سانتیمتر) تا نصب پرده آسان تر گردد واسکلت از دیوارپشت پرده باید به اندازه ای که برای نصب بلند گو ها مورد نیاز است (۹۰ سانتیمتر) فاصله داشته باشد . وباید اشاره نمود که بهتر است دریچه های هواکش و خروجی هوا یا حتی ورود هوا ،پشت پرده تعبیه نگردد و اصولا سیستم های تاسیساتی و تهویه ی هوا به گونه ای باشند که هوا در پشت پرده چرخش نداشته باشد.

بخش های مختلف فرهنگسرا(بعضی الزامی و بعضی وابسته به نظر طراح دارد).

۱_لابی اصلی و زیر مجموعه های آن(فضای انتظار و نشیمن/فروش اغذیه/محل نگهداری کودکان/عناصر خدمات عمومی مانند باجه های تلفن و اینترنت /عناصر دسترسی عمودی مانند رمپ .پله .آسانسور)۲_غرفه های فروش محصولات فرهنگی و هنری۳_سایت اداری (شامل اتاق کنفرانس/اتاق ریاست/دفاتر کار/بایگانی /آبدارخانه/سرویس های بهداشتی/ محل انتظار ارباب رجوع و منشی)۴_آمفی تاتر و سینما۵_کتابخانه۶_گالری نمایش آثار هنری۷_کلاس های و آتلیه های آموزشی(نقاشی/معماری/عکاسی/مجسمه سازی/ لابراتوار زبان/.../۸_واحد سمعی بصری و سایت رایانه۹_رستوران یا کافی شاپ